

БӨЛІМ: БАСТАУЫШ СЫНЫП

Lesson Study әдісін бастауыш сыныпта енгізудің ерекшеліктері мен қиындықтары

ЖАРИЯЛАНДЫ
12.03.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/176725/>

Турапбаева Карлыгаш Жумажановна

*Сүйінбай атындағы №143 мектеп-лицей**Бастауыш сынып мұғалімі педагог-зерттеуші*

Аннотация Бұл мақалада Lesson Study әдісінің бастауыш сыныптарда енгізілуінің ерекшеліктері мен кездесетін қиындықтары қарастырылады. Lesson Study – мұғалімдердің бірлескен іс-әрекетін ұйымдастырып, оқыту үдерісін жетілдіруге бағытталған заманауи педагогикалық әдіс. Бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес, осы әдісті тиімді пайдалану үшін арнайы тәсілдер мен стратегиялар қарастырылады. Сонымен қатар, бастауыш сынып мұғалімдері кездесетін негізгі кедергілер мен оларды шешу жолдары талқыланады.

Кілт сөздер: Lesson Study, бастауыш сынып, педагогикалық әдіс, оқыту, қиындықтар, стратегиялар

Кіріспе

Қазіргі заманғы білім беру жүйесі мұғалімдерден тек қана білімді жеткізуді емес, сонымен қатар, оқушылардың жеке ерекшеліктеріне бейімделе отырып, олардың білімін тереңдетуді талап етеді. Осыған байланысты, мұғалімдер үнемі кәсіби дамып, жаңа оқыту әдістерін меңгеруге ұмтылады. Lesson Study әдісі – оқыту сапасын жақсартуға бағытталған тиімді тәсілдердің бірі. Ол мұғалімдердің өзара ынтымақтастықта жұмыс істеуін қамтамасыз етеді, нәтижесінде оқушылардың білім сапасы артады.

Lesson Study әдісінің бастауыш сыныпта қолдану ерекшеліктері

Lesson Study әдісі бірнеше кезеңнен тұрады:

Жоспарлау (Plan) – мұғалімдер зерттелетін сабақты жоспарлайды, оның мақсаты мен мазмұнын айқындайды.

Өткізу және бақылау (Do) – сабақ өткізіледі, ал басқа мұғалімдер оны бақылайды және қажетті деректерді жинақтайды.

Талдау және рефлексия (See) – алынған нәтижелер талқыланады, жетістіктер мен кемшіліктер анықталады.

Бастауыш сынып оқушыларының оқу қабілеті жоғары деңгейде дамып келе жатқандықтан, осы әдісті қолдану барысында келесі ерекшеліктер ескерілуі керек:

- Бастауыш сынып оқушыларының психологиялық және физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, оқу материалдарын қарапайым әрі түсінікті формада жеткізу маңызды, себебі олар абстрактілі ойлаудан гөрі нақты және көрнекі материалдарға сүйеніп қабылдауды жүзеге асырады.
- Оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес, сабақтарды интерактивті түрде ұйымдастыру өте маңызды, өйткені балалар ойын арқылы тиімді білім алады және бұл олардың мотивациясын арттырады.
- Мұғалімдер оқушылардың қызығушылықтары мен қабілеттерін ескере отырып, дифференциалды оқыту әдістерін қолдануы керек, бұл барлық оқушылардың білім алу үдерісіне белсенді қатысуына ықпал етеді және олардың өзіндік ойлау дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.
- Оқыту әдістерінің оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытуға бағытталуы қажет, себебі бастауыш сынып оқушыларына стандартты жаттанды білімнен гөрі, зерттеу, ойлау және қиялдау элементтері енгізілген тапсырмалар әлдеқайда тиімді болып табылады.

- Мұғалімдер арасындағы тиімді ынтымақтастық пен ашық талқылау мәдениетін қалыптастыру арқылы білім сапасын жақсартуға болады, өйткені Lesson Study әдісінің негізгі қағидаларының бірі – үздіксіз жетілдіру мен тәжірибе алмасу болып табылады.
- Бақылау барысында балалардың эмоционалды күйін ескеру өте маңызды, себебі бастауыш сынып оқушыларының оқу процесіне деген қызығушылығы олардың көңіл-күйімен тікелей байланысты, ал мотивациясы төмен оқушының білімді қабылдауы да төмен болады.

Lesson Study әдісін енгізудегі негізгі қиындықтар

Lesson Study әдісін бастауыш сыныптарда енгізу барысында бірқатар қиындықтар туындауы мүмкін. Бұл қиындықтар мұғалімдердің әдістемелік даярлық деңгейіне, уақыт тапшылығына, қажетті ресурстардың шектеулігіне, әріптестер арасындағы ынтымақтастықтың төмендігіне және мектеп әкімшілігінің қолдау деңгейіне байланысты болуы мүмкін.

Lesson Study әдісін тиімді жүзеге асыру үшін мұғалімдер бұл әдістің негізгі қағидаларын, зерттеу сабақтарын жоспарлау мен талдау жүргізу тетіктерін жан-жақты меңгеруі қажет. Алайда, көптеген мұғалімдер бұл әдісті алғаш рет қолданған кезде оны дұрыс ұйымдастыруда қиындықтарға тап болады. Әдісті толыққанды жүзеге асыру үшін мұғалімдерге қосымша уақыт пен тәжірибелік машық қажет, алайда мектептің академиялық жүктемесі мен басқа да кәсіби міндеттемелер бұл үдеріске жеткілікті уақыт бөлуге мүмкіндік бермейді.

Сонымен қатар, Lesson Study әдісі мұғалімдер арасындағы белсенді ынтымақтастыққа негізделгендіктен, кейбір педагогтар бұл үдеріске немқұрайлы қарап, тәжірибе бөлісуге құлық танытпауы мүмкін. Әріптестер арасындағы сенімділік деңгейінің төмендігі мен командалық жұмысқа деген дайындықтың жетіспеушілігі әдісті енгізуге кері әсерін тигізеді. Бұл қиындықты шешу үшін мұғалімдер арасында Lesson Study

әдісінің маңыздылығын түсіндіру жұмыстары жүргізіліп, бірлескен оқу мәдениеті қалыптастырылуы қажет.

Одан бөлек, бастауыш сынып мұғалімдері үшін әдістің тиімділігін арттыруда қажетті ресурстардың жеткіліксіздігі де маңызды рөл атқарады. Lesson Study үдерісін сапалы түрде жүргізу үшін оқу-әдістемелік материалдар, бақылау парақтары, оқушылардың даму динамикасын талдауға арналған құралдар, сондай-ақ, мұғалімдердің біліктілігін арттыруға бағытталған арнайы тренингтер қажет. Дегенмен, кейбір мектептерде бұл құралдардың тапшылығы байқалады, бұл өз кезегінде Lesson Study әдісін толыққанды енгізуді қиындатады.

Соңғы қиындықтардың бірі – мектеп әкімшілігінің Lesson Study әдісіне деген көзқарасы. Егер мектеп басшылығы мұғалімдердің бұл әдісті қолдануына толыққанды қолдау көрсетпесе, олардың ынтасы төмендеуі мүмкін. Сондықтан Lesson Study әдісін енгізу барысында мектеп әкімшілігінің мұғалімдерге жағдай жасап, қажетті материалдық және моральдық қолдау көрсетуі аса маңызды.

Lesson Study әдісін тиімді енгізу жолдары

Lesson Study әдісін бастауыш сыныпта тиімді енгізу үшін ең алдымен мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталған арнайы оқыту бағдарламалары мен біліктілікті жетілдіру курстарын ұйымдастыру қажет, өйткені бұл әдісті сәтті қолдану үшін педагогтардың теориялық білімі мен практикалық дағдылары жоғары деңгейде болуы тиіс. Сонымен қатар, мұғалімдер арасында Lesson Study әдісін енгізуге деген қызығушылық пен ынтаны арттыру мақсатында ынталандыру шараларын қарастыру маңызды, себебі мотивациясы жоғары мұғалімдер әдісті өз тәжірибесіне сәтті енгізуге бейім келеді.

Бұдан бөлек, мектеп әкімшілігінің Lesson Study әдісіне деген көзқарасын оңтайландырып, мұғалімдерге әдісті енгізу барысында жан-жақты қолдау көрсету қажеттілігі туындайды, өйткені басшылық тарапынан қолдау болмаған жағдайда мұғалімдердің бұл үдерісті жүзеге асыруға деген ынтасы төмендеуі мүмкін. Сонымен қатар, әдісті енгізу

кезінде мұғалімдердің жұмыс кестесін тиімді ұйымдастырып, олардың бірлескен талқылаулар мен сабақтарды талдау үдерісіне жеткілікті уақыт бөлуін қамтамасыз ету қажет.

Lesson Study әдісін тиімді енгізудің тағы бір маңызды факторы – қажетті оқу-әдістемелік материалдар мен ресурстармен қамтамасыз ету. Бұл мұғалімдердің сабақтарды жоспарлау және талдау кезеңдерін сапалы түрде ұйымдастыруына көмектеседі. Осылайша, Lesson Study әдісін бастауыш сыныпта табысты жүзеге асыру үшін кешенді стратегияларды қолдану қажет, бұл өз кезегінде оқыту сапасының артуына және оқушылардың білім деңгейінің жақсаруына ықпал етеді.

Қорытынды

Lesson Study әдісі бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби дамуына және оқушылардың білім сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Дегенмен, оны енгізу барысында белгілі бір қиындықтар туындауы мүмкін. Осы қиындықтарды шешу үшін мұғалімдердің дайындығын арттыру, уақыт пен ресурстарды дұрыс ұйымдастыру, сондай-ақ, мектеп әкімшілігінің қолдауын күшейту қажет. Егер бұл факторлар ескерілсе, Lesson Study әдісі бастауыш сынып оқушыларының білім алуына оң ықпал етеді және мұғалімдердің педагогикалық шеберлігін арттырады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Айтжанова, С. (2020). Заманауи білім беру әдістері: теория және практика. Алматы: «Білім» баспасы.*
2. *Жұмабаев, М. (2018). Оқытудың инновациялық технологиялары. Нұр-Сұлтан: «Қазақ университеті» баспасы.*
3. *Lesson Study халықаралық тәжірибесі. (2019). Педагогикалық зерттеулер журналы, №5, 45-52.*
4. *Назарбаев Зияткерлік мектептері. (2021). Lesson Study әдісін қолдану тәжірибесі. Астана: «НЗМ» баспасы.*
5. *Smith, P. (2016). Lesson Study: Professional Development in the Classroom. Cambridge: Cambridge University Press.*

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.